

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINI TAYYORLASHNING PEDAGOGIK LOYIHASI

Eshpulatov Shakir Nabievich

*SamDU UF Pedagogika va jismoniy
madaniyat kafedrasi o'qituvchisi*

Rasulova Mastura Adilovna

*SamDU UF Pedagogika va jismoniy
madaniyat kafedrasi o'qituvchisi*

Annotasiya: Maqolada oliy o'quv yurtlaridagi o'quv jarayonida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlashning pedagogik loyihasi yoritilgan bo'lib, unda ta'lim sifati ko'rsatkichlari aniqlash, uning pedagogik shartlarining majmuy, talabalarning kognitiv faoliyatini tashkil etish va boshqarish tamoyillari ochib berilgan.

Kalit so'zlar: mutaxassislar tayyorlash sifati, pedagogik loyihalash, ta'lim sifati, maqsadni belgilash, mazmunli, tashkiliy - faoliyat, nazorat-korreksion, samaradorlik o'qitishni tashkil etish sifati.

Abstract: The article discusses the pedagogical project of training future primary school teachers in higher education institutions, which identifies indicators of the quality of education, a set of pedagogical conditions, and the principles of organizing and managing students' cognitive activity.

Keywords: quality of specialist training, pedagogical design, quality of education, goal setting, meaningful, organizational - activity, control-correction, quality of organization of effective teaching.

Mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish bo'yicha ustuvor vazifalarga muvofiq mutaxassislar tayyorlashning mazmunini tubdan qayta ko'rib chiqish, xalqaro standartlar darajasida oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash uchun zarur shart-sharoitlar yaratish maqsadida oliy ta'lim darajasini sifat jihatidan oshirish va tubdan takomillashtirish hozirgi vaqt zaruriyatidir.

Bugungi kunda oliy o'quv yurtida ta'lim jarayoni haqida gapiradigan bo'lsak, u tobora ko'proq «sifat» tushunchasi bilan bog'liq. Shunga qaramay, hozirgi vaqtda olimlar va o'qituvchilar orasida «sifat» tushunchasiga yagona yondashuv mavjud emas. Bir muddat avval oliy o'quv yurtlari talabalari uchun ta'lim sifati, birinchi navbatda, ularga dars beruvchilarning malaka darajasi bilan belgilanadi. Ishlab chiqarishning moddiy-texnik bazasi nisbatan sekin yangilanib borayotgan sharoitda bitiruvchi o'quv jarayonida olgan bilimlariga tayangan holda nisbatan uzoq vaqt muvaffaqiyatli ishlashi mumkin edi. Shu sababli, talaba qanchalik yaxshi o'qisa, u qanchalik sifatli ta'lim oladi, deb ishonilgan. Zamonaviy oliy o'quv yurti bitiruvchisi

uchun fan va texnikaning eng so'nggi yutuqlari asosida o'z kasbiy faoliyati mazmuni va usullarini doimiy ravishda takomillashtirib borish asosiy talab hisoblanadi. Uzluksiz ta'lim tizimi oliy o'quv yurti bitiruvchisini zamonaviy ta'lim sohasi ehtiyojlariga moslashtirishning zaruriy amaliyotiga aylanib bormoqda. Binobarin, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash sifati nafaqat ularning oliy o'quv yurti ta'lim mazmunini qay darajada to'liq o'zlashtirganligi, balki o'qitishda o'z-o'zini tarbiyalash va o'z-o'zini rivojlantirish usullarini egallash darajasi bilan ham belgilanadi. Shunday qilib, bugungi kungacha pedagogika fani «ta'lim sifati» tushunchasining universal ta'rifini bermagan. Bizning tadqiqotimizda «ta'lim sifati» tushunchasi quyidagi mazmunni o'z ichiga oladi: - bu Davlat ta'lim standartiga muvofiq oldindan rejalashtirilgan o'quv maqsadlariga erishish uchun o'qituvchi va talabaning birgalikdagi faoliyati natijasidir. Bugungi kunda oliy ta'limni modernizatsiya qilishning vazifalaridan biri gumanitar fanlarning rolini kuchaytirish, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining muvaffaqiyatli ijtimoiylashuvini ta'minlashdan iborat bo'lib, bu ta'limni nafaqat talabalarning ma'lum miqdordagi bilimlarni o'zlashtirishiga, balki o'zlashtirishga yo'naltirilishini, shuningdek, ularning shaxsiyati va kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirishni nazarda tutadi[4]. Shu munosabat bilan zamonaviy o'qituvchining vazifalari ham o'zgardi. Ilmiy va kasbiy tayyorgarlikdan tashqari, talabalarning o'quv faoliyatini tashkil etish va boshqarish, ularning bilish faolligini shakllantirish, o'z-o'zini tarbiyalash va individual ijodiy rivojlanishi uchun sharoit yaratish vazifalari birinchi o'ringa chiqdi. Biroq, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining boshlang'ich tayyorgarligining pastligi, zamonaviy innovatsion texnologiyalarni o'rganishga ajratilgan dars soatlarining kamligi ko'p hollarda o'qituvchiga o'quvchilarda yetarlicha bilim darajasiga erishishga va kompetensiyalarni shakllanishiga imkon bermaydi, shaxsiy fazilatlari va o'ziga xos fazilatlari haqida gapirmasa ham bo'ladi. Hozirgi vaziyat bizni bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari tayyorlashni tashkil etishning zamonaviy usullarini izlashga undaydi. Ushbu masala bo'yicha pedagogik adabiyotlarni nazariy tahlil qilish va o'zimizning pedagogik faoliyatimizni tahlil qilish oliy o'quv yurtida ta'lim sifatini va uni boshqarishni samarali ta'minlashga hissa qo'shadigan asosiy tarkibiy qismlardan biri bu pedagogik loyihadir, deb taxmin qilish imkonini beradi. Pedagogik loyiha deganda biz o'qituvchining kelgusi faoliyat modeli bo'lgan ta'lim jarayoni uchun loyihani ishlab chiqish bo'yicha maqsadli faoliyatini tushunamiz.

«Ta'limni tashkil etish sifati» tushunchasi quyidagi mazmunni o'z ichiga oladi: - bu aniq tuzilmaga, aniq vazifalarga ega bo'lgan maqsadli jarayon bo'lib, buning natijasida talabalar bilim, ko'nikma va malakalar tizimini, umumiy kasbiy ahamiyatga ega shaxsiy fazilatlarni egallaydi; zamonaviy jahon talablariga javob beradigan, ijodiy faoliyat, o'z-o'zini tarbiyalash va o'z-o'zini rivojlantirish uchun zarur bo'lgan kasbiy rivojlanishni ta'minlaydi. Bizning ta'rifimiz asosida o'quv jarayonini inson ehtiyojini

ustuvorligi, tashxis maqsadlarni belgilash, bosqichma-bosqich, o'z-o'zini rivojlantirish, samaradorlik, izchillik, tadqiqotni amalga oshirish sharti bilan, tahliliy, bashoratli, transformativ, me'yoriy kabi pedagogik loyihalash tamoyillariga muvofiq tashkil etilishi lozim.

Loyiha funktsiyalarini, biz uni kelgusi faoliyatning to'rt bosqichini ifodalovchi va bilim, ko'nikma, umumiy kasbiy ahamiyatga ega fazilatlar va malakalar tizimini shakllantirish maqsadida quyidagicha modellashtiramiz[3]:

1) motivatsion bosqich, quyidagilardan iborat: loyihani amalga oshirishning shaxsiy motivatsiyasini shakllantirish, professional muhim muammolarni aniqlash, o'z imkoniyatlarini professional asosli tahlil qilish va kerakli ma'lumotlarni faol izlash;

2) o'qitishning maqsadlari, vazifalari, tamoyillarini shakllantirish, qo'llaniladigan o'qitish metodlari, shakllari va vositalarini tahlil qilishdan iborat bo'lgan aniqlash bosqichi; maqsadlarni aniqlashtirish, aniq vazifalarni aniqlashtirish va ro'yxatga olish, natijalarni baholash mezonlarini ishlab chiqish, maqsadlarga erishish shartlari va vositalarini aniqlash, o'quv materialini o'zlashtirishning zarur darajasiga e'tibor qaratgan holda loyihalash vazifalarini aniqlashtirish;

3) o'quvchilarning tayyorgarlik darajasi va individual psixologik xususiyatlarini tahlil qilish, o'quv materialining mazmunini tanlash, natijalarni baholash uchun tanlangan mezonlarni hisobga olgan holda ta'lim sifatini nazorat qilish tizimini tanlashdan iborat bo'lgan faoliyat bosqichi; modelni loyihalash va uni sinovdan o'tkazish bilan yakunlanadi;

4) loyiha natijalarini tahlil qilish va baholash va ularni tayyorlashdan iborat korreksion bosqich.

Model tarkibidagi ushbu bosqichda muvofiq biz quyidagi bloklarni ajratamiz: maqsadni belgilash, mazmunli, tashkiliy - faoliyat, nazorat-korreksion va samaradorlik. Maqsadlarni belgilash bloki davlat ta'lim standartiga muvofiq texnik oliy o'quv yurtida gumanitar fanlarni o'qitishning maqsad va vazifalarini belgilashdan iborat. Pedagogik loyihalash jarayonida maqsad va undan keyingi vazifalarni belgilash ta'limni tashkil etishning sifat tizimini qurishning asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi. Tizimni amaliyotga samarali tatbiq etishning zarur sharti har bir alohida talabanning maqsadlari umumiy ta'lim maqsadlariga va xususan uning alohida bosqichlari maqsadlariga muvofiqligi bo'lib, bunda o'qitishning butun jarayoni samaradorligi ta'minlanadi. Samaradorlik deganda biz bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining bilim, ko'nikma va ko'nikmalar tizimiga, umumiy kasbiy ahamiyatga ega bo'lgan shaxsiy fazilatlar tizimiga aylantirilgan ushbu maqsadlarga erishish darajasini tushunamiz, ular oliy o'quv yurti bitiruvchisida shakllantirilishi kerak bo'lgan kompetensiyalarga aylanadi. Ushbu blokni amaliyotga tatbiq etish umumiy va xususiy xarakterdagi maqsad va vazifalarni belgilashni talab qiladi. Umumiy vazifa pedagogik loyihaaning butun modelini amalga oshirish maqsadi sifatida belgilanadi - bilimlar,

qobiliyatlar, ko'nikmalar tizimini shakllantirish, umumiy kasbiy ahamiyatga ega bo'lgan fazilatlarni, kompetentsiyalarni shakllantirish. Xususiylar vazifalar quyidagilardan iborat: - ta'lim faoliyati uchun barqaror motivlarni shakllantirish; - bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining bilim, ko'nikma va malakalarini Davlat ta'lim standarti va fan bo'yicha o'quv dasturi talablariga muvofiq yangilash va mustahkamlash; - bilimlarni tahlil qilish, sintez qilish, umumlashtirish va uzatish, mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirish; - o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirish. Mazmunli bloki davlat tomonidan tan olingan bilimlar, qobiliyatlar, ko'nikmalar va o'quv fanining mazmuni sifatida belgilanishi mumkin bo'lgan ta'lim mazmunini o'z ichiga oladi. O'quv fanining mazmunini loyihalashda quyidagi qoidalaridan foydalanish maqsadga muvofiq: - har tomonlama rivojlangan shaxsni shakllantirish vazifalarini o'qitish mazmunida yaxlit aks ettirish; - mazmunining yuqori ilmiy va amaliy ahamiyati; - mazmunning murakkabligining o'quvchilarning real o'quv imkoniyatlariga mosligi; - mazmun hajmining ushbu fanni o'rganish uchun mavjud vaqtga muvofiqligi; - mazmunning oliy o'quv yurtining mavjud o'quv-uslubiy va moddiy-texnik bazalariga muvofiqligi [2]. Tashkiliy -faoliyat bloki o'qituvchi va talabalarning faoliyatini o'z ichiga oladi. O'quv jarayoni shunday tuzilganki, u bilimlarni o'zlashtirish emas, balki uni o'zlashtirish usullariga asoslanadi. O'qituvchi tayyor bilimlarni berishdan, to'g'ridan-to'g'ri taqlid qilish orqali o'zlashtirishi mumkin bo'lgan to'g'ri harakat yo'lini o'quvchilarga tushuntirish va ko'rsatishdan o'zini tiyishi, o'quvchilar intilishi mumkin bo'lgan misollarni ko'rsatmasligi kerak, garchi bu nuqtai nazar ham juda muhim. Talaba o'z-o'zidan kerakli bilimlarni olishi va berilgan savollarga to'g'ri javob berishi kerak - u birinchi navbatda aynan shu narsani o'rganishi kerak. Bu muammoning yechimini quyidagi tamoyillar asosida o'quv jarayonini amalga oshirishda ko'ramiz: - ta'limning faoliyatga asoslanganligi. Faoliyat talabaning muhim umumiy kasbiy fazilatlarini rivojlantiradi; - o'rganishning muammoli tabiati, ta'lim tadqiqot sohasiga aylanishi kerak, unda bilimlarni idrok etish tajribasi bilimlarni o'qituvchidan talabaga o'tkazish sxemasi orqali emas, balki o'quvchining o'zi tomonidan ushbu bilimlarni yaratish sxemasi orqali olinadi; - o'quv fanining mazmunining polilogik tabiati o'quv materialini polilog uchun asosga aylantirish zarurligini belgilaydi. Polilogiklik sub'ekt - sub'ekt munosabatlari sharoitida ta'lim muloqoti ishtirokchilari tomonidan bildirilgan turli g'oyalarga asoslanadi, ularning asosiy predmeti muammoni hal qilishda birgalikdagi e'tibor bilan bir narsani birgalikda muhokama qilishdir. Polilogik aloqa, polilogning barcha ishtirokchilarining sub'ektiv faoliyatini nazarda tutadi. Polilog jarayonida o'zaro ta'sirning asosiy funktsiyalari o'z-o'zini tarbiyalash, o'z-o'zini rivojlantirish, o'zaro baholash va o'z-o'zini hurmat qilishni faollashtirishdir. Haqiqiy polilogda nafaqat tashqi majburlash, balki ichki oldindan belgilash ham mavjud emas. Ta'lim deganda shaxsning muloqotda o'zini o'zi rivojlantirishi

tushuniladi. Polilog shartlari: aloqada sheriklikni o'rnatish, sheriklarning o'z nuqtai nazarini bo'yicha huquqlarini tan olish va uni himoya qilish, sheriklarni tinglash va eshitish qobiliyati, aloqa mavzusiga sheriklar nuqtai nazaridan qarashga tayyorlik, qobiliyat. Hamdardlik va hamdardlik bildirish; - o'quv jarayonini individuallashtirish tamoyili. Talabalarni tayyorlash jarayoni har bir talaba o'z ta'lim darajasini va tezligini o'zi tanlashini anglatadi, bu o'z ta'lim faoliyatini loyihalashdan foydalanish bilan belgilanadi. Faqat qat'iy individuallashtirilgan o'quv jarayonida har bir talabaning o'quv jarayonini boshqarishga shaxsiy yondashuvni amalga oshirish mumkin; - talabalarning ongi va faolligi tamoyili. Talabalarning ta'lim jarayonida ishtirok etishga bo'lgan pozitsiyasi va munosabatini aniqlaydi. Ta'limga ongli yondashish - o'rganilayotgan muammolarning mohiyatini tushunish, olingan bilimlarning to'g'riligi va amaliy ahamiyatiga ishonch, o'rganishga ijobiy munosabatdir. Ong ta'limga tarbiyaviy xususiyat beradi. Talabalarning o'quv jarayonida faolligi umumiy kasbiy ahamiyatga ega bo'lgan fazilatlar va malakalarning shakllanishiga sezilarli hissa qo'shadi. Yuqoridagi tamoyillarning samaradorligi quyidagi pedagogik shartlar majmui bajarilganda ortadi, bunda biz ta'lim jarayonining o'zaro bog'liq bo'lgan chora-tadbirlar majmuini tushunamiz, ularga rioya qilish o'rganishning oldindan rejalashtirilgan maqsad va vazifalariga erishishni ta'minlaydi: 1) o'quvchilarning o'quv va sinfdan tashqari faoliyatini tashkil etish jarayonida o'quvchilarga yo'naltirilgan, faoliyatga asoslangan va malakaga asoslangan yondashuvlarni amalga oshirish, bu individual xususiyatlarni va boshlang'ich darajasini hisobga olgan holda faoliyatning turli shakllari, o'qitish metodlari va usullaridan foydalanishni o'z ichiga oladi. talabalarning tayyorgarligi. Birinchi shartni amalga oshirishning maqsadi - o'z-o'zini tarbiyalash va o'z-o'zini rivojlantirishga qodir bo'lgan intellektual rivojlangan shaxsni shakllantirishdir. Ushbu maqsadga erishish uchun ta'lim jarayonini bunday tashkil etishdan voz kechish kerak, bunda ta'lim faoliyati bilimlarni ishlab chiqarishga emas, balki reproduktiv o'zlashtirish (bilimni o'zlashtirish va amaliy qo'llash) jarayoniga qisqartiriladi; 2) o'quv jarayonida o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi o'zaro ta'siri talabani faoliyatdagi faol sub'ekti sifatida belgilaydi. Bu shart o'quv jarayonining sub'ekti sifatida talabaning faolligini oshirishga, uning ijodi chegaralarini kengaytirishga imkon beradi, bu esa o'z navbatida umumiy kasbiy ahamiyatga ega bo'lgan fazilatlarni shakllantirishga yordam beradi (biz, birinchi navbatda, xushmuomalalik, insonparvarlik, fidoyilik, mustaqillik, mas'uliyat, tashkilotchilik, ijodkorlik, tanqidiylik, o'z-o'zini tanqid qilish, onglik, mulohaza yuritish kabi fazilatlarni o'z ichiga oladi), ular asosida kompetentsiyalar shakllanadi (kommunikativ, axborot va maxsus (loyiha va o'z-o'zini rivojlantirish)). Axborot kompetensiyasi deganda biz axborot texnologiyalari yordamida kerakli ma'lumotlarni mustaqil izlash, tahlil qilish, tanlash, qayta ishlash va uzatish qobiliyatini, axborotga tanqidiy munosabatda bo'lish qobiliyatini tushunamiz. Maxsus kompetensiya

doirasida biz hayot davomida o'rganish qobiliyati bilan bog'liq bo'lgan o'z-o'zini tarbiyalash kompetensiyasini kasbiy nuqtai nazardan, shaxsiy va jamoat hayotida uzluksiz o'qitish uchun asos sifatida, shuningdek, o'z faoliyatini samarali tashkil etish qobiliyati bilan bog'liq loyiha kompetensiyasini ko'rib chiqamiz. Biz kompetensiyani rivojlantirish darajasini quyidagi mezonlar va ko'rsatkichlar bo'yicha aniqlashni taklif qilamiz: - motivatsion (qadriyatlar, dunyoqarash, axloqiy me'yorlarni amalga oshirish, motivlar (tashqi va ichki), maqsadlar, mulohaza yuritish, o'z faoliyati doirasida va undan tashqarida moslashuvchan qayta yo'naltirishga tayyorlik.); – operativ (faoliyatni amalga oshirish qobiliyati, faoliyat samaradorligi, bilim, qobiliyat, malaka, zamonaviy texnologiyalarni egallash, individual faoliyat uslubi); - ijtimoiy faollik (samarali hamkorlik qilish, hamkorlik qilish, o'z faoliyati va boshqalarning faoliyatining ahamiyatini tushunish qobiliyati); 3) ta'lim jarayonini tashkil etishning jamoaviy, guruhli va individual shakllarining kombinatsiyasi. Gumanitar fanlar bo'yicha o'qitishni tashkil etish jarayonida jamoaviy, guruhli va individual shakllarning maqbul kombinatsiyasi talabalarning o'quv materialini o'zlashtirish sifatini oshirishni ta'minlaydi, bilim, qobiliyat va ko'nikmalar tizimini shakllantirishga yordam beradi va umuman olganda kasbiy malaka oshirishni jadallashtirishga. O'quvchilarda bilim, ko'nikma va malakalar tizimini shakllantirish ko'rsatkichlari sifatida quyidagilarni kiritamiz: hajm, to'liqlik, izchillik, mazmunlilik, kuchlilik, ta'sirchanlik va harakatchanlik; 4) o'quv jarayonida talabalarning bilish faolligini rag'batlantirish, bu o'quvchilar tomonidan o'zlarining o'qish faoliyatini loyihalash, bu mashg'ulotlar davomida qulay hissiy muhitni yaratish, o'quv materialini hissiy jihatdan idrok etishni ta'minlash va esda saqlashni osonlashtiradi. Bundan tashqari, ushbu shartning bajarilishi o'z-o'zini tarbiyalash va o'z-o'zini rivojlantirishga qaratilgan maqsadli va ongli faoliyatni tashkil etishga yordam beradi; 5) monitoringni amalga oshirish. Monitoring nazorat qilishning zaruriy shartidir. Nazorat natijalariga ko'ra o'qituvchi mashg'ulotning maqsad va mazmunini aniqlab berishi, o'qitishning tashkiliy shakllari va metodlarini tanlashga yondashuvlarni qayta ko'rib chiqishi mumkin. Tashkiliy - faoliyat blokidagi asosiy elementlardan biri boshqaruv faoliyati elementi bo'lib, u quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi: maqsadlarni shakllantirish, o'qitish uchun axborot asoslari, bashoratlash, qarorlar qabul qilish, bajarilishini tashkil etish, aloqa, tuzatish, natijalarni nazorat qilish va baholash. Belgilangan bosqichlar talabalarning kognitiv faoliyatini boshqarish doirasida ularga mos keladigan boshqaruv funktsiyalarini amalga oshirishni belgilaydi: maqsadni belgilash, axborot, prognostik, loyiha, tashkiliy, kommunikativ, nazorat-baholash va tuzatuvchi. Bundan tashqari, menejmentni amalga oshirishda quyidagi tamoyillarni hisobga olish kerak: - tuzatuvchi ta'sirlar tizimini ta'minlovchi barqarorlik tamoyili, natijada o'quv maqsadlaridan chetga chiqqan taqdirda uni kamaytiradi (ta'lim mazmunini moslashtirish, ko'proq bashoratli maqsadlarni shakllantirish, boshqaruv ta'sirini, ularning (ta'sir)

samaradorligini aniqlashtirish, sub'ektlar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning yanada aniq izchilligini ta'minlash va boshqalar); - o'zaro pedagogik hamkorlik ishtirokchilarining ijodiy namoyon bo'lishi uchun maksimal qulaylik yaratishni anglatuvchi qulaylik tamoyili; - ta'lim jarayonida yuzaga keladigan asosiy muammolarni (kognitiv, loyiha, boshqaruv) hal qilish uchun barcha sub'ektlarning sa'y-harakatlarini birlashtirishni nazarda tutadigan konsentratsiya tamoyili; - pedagogik amaliyot sharoitida bir vaqtning o'zida bir nechta boshqaruv qarorlarini amalga oshirishni nazarda tutuvchi parallellik tamoyili; - boshqaruv sub'ektlari va ob'ektlarining bir-biriga va o'zgaruvchan ish sharoitlariga moslashishi sifatida qaraladigan moslashuvchanlik tamoyili [1]. Aynan shu boshqaruv jarayoni quyidagilarga imkon beradi: – ta'lim jarayonining barcha a'zolarining umumiy maqsadga – ta'lim sifatiga erishish yo'lidagi sa'y-harakatlarining yagona yo'nalishini ta'minlash; – harakatga ichki motivatsiya mexanizmini yaratish – motivatsiya; - boshqaruv nazoratining uchta jihatini ta'minlash: a) har bir belgilangan vaqt oralig'ida erishish kerak bo'lgan va o'quv jarayonida ishlab chiqilgan rejalarga asoslanishi kerak bo'lgan maqsadlarning aniq ta'rifini ta'minlash; b) ma'lum bir davrda erishilgan narsalarni o'lchash va erishilgan narsalarni kutilgan natijalar bilan solishtirish; c) agar kerak bo'lsa, dastlabki rejadan katta og'ishlarni tuzatish uchun choralar ko'rishga tayyorgarlik ko'rish. Nazorat va tuzatish bloki o'rganish natijalarini baholash va monitoringini va uni tuzatishni o'z ichiga oladi. Natijalar texnik oliy o'quv yurtida gumanitar fanlarni o'qitish sifat ko'rsatkichlariga muvofiq baholanadi, biz quyidagilarni o'z ichiga olamiz: – olingan natijalarning belgilangan o'quv maqsadlariga muvofiqligi; - ta'lim motivatsiyasi (o'rganishning ijobiy motivlarini shakllantirishga ta'sir qiluvchi omillarni quyidagilarni tushunish kerak: - talabalarning bevosita va uzoq muddatli ta'lim maqsadlaridan xabardorligi; olingan bilimlarning nazariy va amaliy ahamiyati; ilmiy ma'lumotlarni taqdim etishning hissiy shakli; o'quv faoliyatining ilmiy ma'lumotlarning mazmuni va yangiligi; - o'rganish istagi bilan bog'liq kognitiv faoliyat; - o'rganilayotgan fanga bo'lgan munosabat, talabalarning o'quv jarayoniga qiziqishi, samaradorligi va qoniqishi bilan belgilanadi. Samaradorlik bloki oliy o'quv yurtida gumanitar fanlarni o'qitish jarayonining pedagogik loyihani qo'llash natijasida talabalarda fan bo'yicha bilim, ko'nikma va ko'nikmalar tizimini shakllantirishni, umumiy kasbiy ahamiyatga ega shaxsiy fazilatlarini rivojlantirishni nazarda tutadi. Pedagogik loyihaga asoslangan o'quv jarayoni yaxlitlik va kompetensiyalarni shakllantirish xususiyatiga ega, chunki bu komponentlarning barchasi o'zaro bog'liq bo'lib, yakuniy natijaga - oliy o'quv yurtida gumanitar fanlarni o'qitish sifatini yuqori darajaga ko'tarashga qaratilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Безрукова В.С. Педагогика. Проективная педагогика. Учебное пособие. –

Екат-бург: Деловая книга, 2006. 152 с.

2. Муравьева Г.Е. Проектирование технологий обучения. Учебное пособие. - Иваново, 2001. 44 с.
3. Муслимов Н. А., Уразова М. Б., Эшпулатов Ш. Н. Касб таълими ўқитувчиларининг касбий компетентлигини шакллантириш технологияси //Тошкент: Fan va texnologiya. – 2013. – Т.: 160 б.
4. Эшпулатов Ш. Н., Пардаева Г. С. Глава 7. Подготовка будущих учителей начальных классов к инновационной деятельности в системе высшего образовательного учреждения //Innovations in education. – 2015. – С. 69-86.